

N:o 57.

Af Herr E. Westin: Om förhöjning i enskilda bankers afgift för begagnad sedelutgifningsrätt.

Det ekonomiska betryck och den penningeförlägenhet, som under den senaste tiden hemsökt våra affärsmän och vår industri, har äfven sträckt sina verkningar till statens finanser. Ifrån att förut hafva lemnat öfverskott, visar statskassan nu en brist, och man måste följaktligen se sig om efter utvägar för att fylla densamma. Hvarje bidrag till lösning af den frågan, huru jemvigt i statens finanser skall kunna åstadkommas, torde derföre icke vara ovälkommet.

För att åstadkomma en sådan behöflig jemvigt emellan inkomster och utgifter, finnes visserligen ett osvikligt medel att tillgå, nemligen att inskränka utgifterna så pass mycket, att debet och kredit gå ihop. Om än ett sådant tillvägagående borde vara en regel, som också strängt borde följas, torde dock under nuvarande förhållanden en full tillämpning deraf icke vara rådlig, alldenstund statsmaskinens behöriga gång derigenom skulle försvåras och en rubbning i det bestående inträffa, som icke vore nyttig för samhället. Det återstår således icke annat än att å ena sidan vidtaga så många och stora besparingar som möjligt och å andra sidan utfinna sådana utvägar till förökade statsinkomster, som, på samma gång de äro möjligast rättvisast fördelade emellan de skattdragande, kännas minst tryckande. Och är det en sådan utväg, som jag härmed tager mig friheten påpeka. Någon jemförelsevis stor summa torde visserligen icke kunna inbringas genom det förslag jag går att framställa, men bättre något än intet, och många bäckar små göra en stor å. En förtjenst torde mitt förslag hafva, nemligen att den fattige arbetaren, som nu fått många målsmän inom Riksdagens olika fraktioner, derigenom icke drabbas af hvarken direkt eller indirekt beskattning.

Som bekant är, finnes i vårt land en del bankinrättningar, som äro berättigade till sedelutgifning. För denna sedelutgifningsrätt

erlägges till staten enligt stadgandet i 15 § Bevillningsstadgan, utom bevillning efter 2:dra art., en afgift af 2 kronor för hvarje tusen kronor af det högsta belopp af bankens sedlar, som på en gång under näst föregående året varit utlemnade i rörelsen. Af bankrapporterna för Januari—November 1878 inhemtas, att den begagnade sedelutgifningsrätten hållit sig omkring 50 millioner kronor. Vidare inhemtas af bankernas redogörelser, att nettobehållningen till delegarnes förfogande varierat emellan 8 och 20 procent af grundkapitalet. Dessutom hafva åtskilliga banker gjort afsättningar till reservfonden. Då de flesta enskilda bankinrättningar förskaffat sig rätt att utgifva egna banksedlar och äfven flitigt begagna sig af denna rätt, antager jag att vinst dermed är förenad. Om nu dessa bankinrättningar skulle offra en del af denna sin inkomst på fosterlandets altare och det vid en tidpunkt då fosterlandet kräfver ett sådant offer, vare sig direkt eller indirekt, af alla dess medborgare, anser jag det icke vara mer än rätt och billigt. Och är det derföre som jag nu vill föreslå att sagde afgift för begagnad sedelutgifningsrätt måtte förhöjas.

För mig, som icke är fackman, faller det sig emellertid svårt att föreslå en bestämd siffra. Om jag antager att de utelöpande sedlarne gå med 6 % ränta, inflyta till banken 60 kronor pr tusen. Om af denna summa 10 kronor pr tusen skulle erläggas i afgift, återstår ändå en skäligen procent till delegarne. Med beräkning, att utelöpande sedelmassan utgör i rundt tal 50 millioner, inflyta för närvarande till statsverket 100,000 kronor. Efter en förhöjning i afgiften till 5 kronor pr tusen skulle således inflyta 250,000 kronor och 10 kr. per tusen en half million. En icke så obetydlig summa kan följaktligen genom en sådan ifrågasatt förhöjning komma statskassan till godo.

På grund af hvad jag sålunda anført, tillåter jag mig vördsamt föreslå:

att Riksdagen måtte besluta en förhöjning af den afgift, som af enskild bank erlägges för begagnad sedelutgifningsrätt; samt

att denna afgift bestämmes till 10 kronor per tusen eller, om denna siffra skulle anses för hög, till det belopp vederbörande Utskott kan finna skäligen föreslå.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1879.

Erik Westin.